ქ. ქემარცხენე სოც.-ფედ. პარტია

ბრძოლა

მთავარ კომიტეტის ორგანო

გაზეთი „ბრძოლა“ ღირს
თვიურად 1,250,000 მან.
ცალკე ნომერი ყველგან 50,000 მან.
რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სახახლის ქუჩა, № 6
ტელეფონი 10—34 — ფოსტის ყუთი, № 190.

განცხადების ფასი:
1 გვ. 250,000 მან. ნონპარელი
4 „ 200,000
სამგლოვიარო განცხადება
1 გვ. 6,000,000
4 „ 2,000,000

№10 კვირა, ივლისის 1 1923 წ. უოველდღიური გაზეთი ფასი 40,000

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დღეს, ივლისის 1, პარტიის მთავარ კლუბში მოწვეულია ქ. მემარცხენე სოც.-ფედ. პარტიის ტფილისის საქალაქო კონფერენცია

დღის წესრიგი:

1. საერთაშორისო მდგომარეობა.
2. პარტიული მუშაობა.
3. ტფილისის კომიტეტის ანგარიში.
4. მოხსენებანი ადგილებიდან.
5. მიმდინარე საკითხები.
6. არჩევნები ტფილისის კომიტეტის და სარევიზიო კომისიისა.

[illegible] დელეგატებს ირჩევს სარაიონო საზოგადო კრება.

[illegible]ფაქციები, ახალგაზრდათა კავშირი და სტუდენტთა ორგანიზაცია გზავნის თითო დელეგატს [illegible]არო ხმით.

[illegible]ონფერენცია გაიხსნება დილის 11 საათზედ.

ტფილისის კომიტეტი.

[illegible]ლისის კონფერენციისათვის.

[illegible] დღეს გაიხსნება ტფილისის საქალაქო კონ[illegible]ნცია. [illegible]ესამე წელია, რაც საქ. მემარცხენე [illegible]ალისტ-ფედერალისტთა პარტია დაარსდა, რო[illegible] ცალკე პოლიტიკური ორგანიზაცია. წინათ [illegible] მიმართულება შეადგენდა საქ. სოც.-ფედე[illegible]ალისტთა პარტიის მემარცხენე ფრთას, რომელიც [illegible]ბატავდა პარტიის დაბალი ფენების, მუშების [illegible]ლეხის სულისკვეთებას და რომელიც ებრძოდა [illegible]არ კომიტეტის ოპორტიუნისტულ პოლიტიკას. [illegible]ცხენე ფრთა იბრძოდა პარტიაში და იცავდა [illegible]ბის საღ სოციალისტურ იდეებს რევოლიუ[illegible]ურ ტაქტიკასთან ერთად, მაგრამ მთავარი კო[illegible]ეტი თითქმის უცვლელი რჩებოდა, რადგან თი[illegible] ეთანხმებოდა და იღებდა რადიკალურ რეზო[illegible]ციებს, მაგრამ ტაქტიკური მოსაზრებით,—**რომ [illegible]არ შეესრულებია**. ასეთმა ტაქტიკამ მთავარი [illegible]ეტისა პარტია მიიყვანა განხეთქილებამდე, [illegible]დან მემარცხენე რევოლიუციონური ფრთა პარ[illegible] ვერ გაჰყვებოდა მთავარ კომიტეტის მენშე[illegible]ურ-ბურჟუაზიულ გზას.

[illegible]ბოლშევიკურ გადატრიალების დღიდანვე [illegible] გავითვალისწინეთ ყოველივე, უყოყმანოდ [illegible]ეთ გადამჭრელი გეზი და გაბედულად გადავ[illegible]ეთ საქართველოს მშრომელთ: **მე შევიკური [illegible]ართველო დამარცხდა, გაუმარჯოს საბჭოთა სა[illegible]თველოს!**

შეშფოთდა ჭაობი, ამოძრავდა ბნელი, კონტრ[illegible]ოლიუციონური ძალები რომელიც შეუდგა ინ[illegible]ტუაციებს, ჭორებს, ცილისწამებას, პროვოკაციას. [illegible]ეწამლა ატმოსფერა, შეიქნა სულის შემხუთავი [illegible]ომარეობა... მოღალატეები, გამცემლები, გამყი[illegible]ლები...

ასეთ აუტანელ და მძიმე პირობებში მოგვიხ[illegible] მუშაობა ტფილისში პატარა ჯგუფს. მაგრამ [illegible]ბრძოდით თავგანწირვით, რადგან ვიცოდით, [illegible]ომ მენშევიკების ჭორებსა და ინსინუაციებს მალე [illegible]ოლო მოელებოდა. სამწუხაროდ ჩვენი იმედი საკ[illegible]ებით არ გამართლდა. ქართველი მშრომელი ხალ[illegible]ის გამოეხიზლება ისე მალე არ მოხდა, ჩვენ რომ [illegible]ველოდით. მენშევიკებმა დიდ ხანს, ორ წელი[illegible]ლს შესძლეს მოტყუებით ხალხის შენარჩუნება და [illegible]ას უადვილებდა მათ მართველი პარტიის ზოგი[illegible]თი ტაქტიკური შეცდომანი ეროვნულ საკ[illegible]თხში.

ჩვენ ვიბრძოდით ირიგე ფრონტზედ და არამც თუ გვიკვირდა, გული გვსტკიოდა, რო[illegible] ბევრი ჩვენი მემარცხენე ამხანაგები ამ დროს ჩვენთან არ იყო და განზე გამდგარნი ლოდინს განაგრძობდენ.

პარტიული მუშაობისათვის არც კი გვეცალა მცირე ჯგუფს, მაგრამ როდესაც აფექტაცია განელდა და ბურუსი გაიფანტა მშრომელ მასებშიაც გამოფხიზლება შევიდა. ჩვენი ამხანაგებიც ნელ-ნელა გვიბრუნდება და პარტია თანდათან იზრდება, ძლიერდება ახალი სოციალისტური ელემენტებით. თავად-აზნაურული ელემენტები, ვაჭრები და ხუცები აღარ გვიკაკუნებენ კარებზედ, რადგან იციან, არავინ შეუშვებს. დღეს მდგომარეობა იმდენად გამორკვეულია, რომ პოლიტიკურად აქტიურ ელემენტს აღარ შეუძლია პასიურ მდგომარეობაში ყოფნა განაგრძოს, ან კონტრ-რევოლიუციის სამსახური იკისროს.

ამით აიხსნება მენშევიკების რღვევა და სრული ლიკვიდაცია. ამითვე აიხსნება დაბრუნება ჩვენი ამხანაგების, რომლებიც მუდამ მემარცხენენი იყვნენ, მაგრამ განხეთქილების შემდეგ პარტიის გარეშე დარჩნენ. ეს პროცესი ჯერ არ დამთავრებულა, სულ ეხლახან დაიწყო.

ტფილისის კონფერენცია ამ პროცესის დასაწყისში იკრიბება და მას უნდა ყურადღება მიაქციოს. ჩვენ გვინდა აგრეთვე, რომ ტფილისის კონფერენციამ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციოს შემდეგ გარემოებას: ტფილისში ჩვენ ორგანიზაციებში სჭარბობს წვრილი ინტელიგენტობა და სუსტია მუშური ელემენტი. სოფლად სულ სხვა მდგომარეობაა, იქ მშრომელი გლეხობა გაბატონებულა პარტიაში და ასედაც უნდა იყოს. ტფილისის ორგანიზაციებში კი უსათუოდ საჭიროა მუშურ ელემენტების გაძლიერება. ჩვენ მარქსისტულად არ ვაფასებთ მშრომელ ინტელიგენციას და მის როლს, მაგრამ სოციალისტურ რევოლიუციონური პარტია ვერ გაუძლებს ქარტეხილებს, თუ ქალაქის მუშები არაა დარაზმული მის რიგებში და არ შეადგენენ მის ავანგარდს. ამას უნდა მიექცეს სერიოზული ყურადღება, ეს ნაკლი უნდა გამოვასწოროთ გაათკეცებული ენერგიით. აქეთ მოუწოდებთ ჩვენ ტფილისის კონფერენციას და ვუსურვებთ ნაყოფიერ მუშაობას.

პარტიული რიგების გაძლიერებისაკენ

ჩვენი პარტიის ხელმძღვანელ ორგანოების [illegible]ნაში ამ ჟამად სდგას ძირითადი მნიშვნელობის [illegible]ქონე ამოცანა: გაძლიერება პარტიულ რიგების. ამ [illegible]ამოცანის გადაწყვეტის ნიადაგზე სწარმოებდა მუ[illegible]შაობა, მაგრამ თანამედროვე პირობები მოითხოვს [illegible]მეტ რეზულტატებს, უფრო სერიოზული ხასიათის [illegible]მიღწევებს პარტმუშაობის სფეროში.

ჩვენი მიმართულების დამოუკიდებელ სახეში [illegible]ამოყალიბებას აქვს რაღაც ორი წლის ისტორია. ამ მცირე ხნის განმავლობაში მეტად საგულისხმო [illegible]მომენტები განვლეთ პარტიული თვალსაზრისით. [illegible] გსაბჭოების პირველ ხანებში ჩვენს [illegible]პარტიას მეტად ცუდ საზოგადოებრივ ატმოსფერაში [illegible]უხდებოდა მოღვაწეობა. ქართველი ხალხის უმრავ[illegible]ლესობა განწყობილი იყო მტრულად საბჭოთა სის[illegible]ტემასა და მშრომელი მასსის პოლიტიკური ბატო[illegible]ნობის აზრისადმი.

მენშევიკებმა შესძლეს „დემოკრატიულ“ დიქ[illegible]ტატურის სამი წლის განმავლობაში ქართველი [illegible]გლეხისა და მუშის მოწამვლა ანტი-საბჭოთა შხა[illegible]მით, ანტიპროლეტარული რევოლიუციის მორფით. [illegible]ასეთ გარემოებაში, ცხადია, მეტად მძიმე იყო ჩვენი [illegible]პარტიის გამოსვლა პოლიტიკურ ასპარეზზე და ქა[illegible]ოდგება საბჭოთა რუსეთის ორიენტაციის საჭირო[illegible]ბაზე. ჩვენ გვებრძოდნენ ირგვლივ, თითქმის ყო[illegible]ლი „ქართული“ პოლიტიკური მიმართულება, დაწყებული უბრალო დემოკრატებით დ დიპლომიანი „სოციალისტებით“ გათავებული. ვიბრძოდით ახალგაზრდა დამცირერიცხოვანი ძალებით. ეს დრო იყო პარტმუშაობის პირველი პერიოდი.

რაში გამოიხატება პარტიულ მუშაობის შინაარსი, რას წარმოადგენდა პარტიულ ბრძოლის იარაღი? ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა არც ისე ძნელი საქმეა.

სოვეტიზაციის პირველ ხანებში პოლიტიკური ბრძოლის მეთოდი მოითხოვდა ჩვენგან განსაკუთრებულ სიფრთხილეს და ნორმალ პირობებში წარმოებულ მეთოდისაგან განსხვავებულ გზის მონიშნეობით. ყურადღების და მუშაობის მთავარი გულისყური მოითხოვდა პარტიის იდეოლოგიის, მისი პოლიტიკური, სოციალ-ეკონომიური პროგრამის და ტაქტიკის ახსნა-განმარტებას, გაშუქებას ქართველი ხალხის წინაშე, პარტიის მიერ აღებულ ხაზის დასაბუთებას საღი და საფუძვლიანი არგუმენტებით. მაშასადამე, პარტიული მუშაობის პირველი ხანები „იდეოლოგიურ ფრონტზე“ ბრძოლის პერიოდია. საბჭოთა სისტემის პოპულიარიზაცია მშრომელ მასაში, მუშურ-გლეხურ დიქტატურის დედა-აზრის გაცნობა ბურჟუაზიულ-დემოკრატიზმის შხამით მოწამლულ ქართველ გლეხ-კაცობისათვის, საერთაშორისო პროლეტარული რევოლიუციის იდეის გავრცელება მუშათა წრეებში, იმპერიალიზმის გამანადგურებელი შედეგების აღნუსხვა და მრავალი საერთაშორისო და საშინაო მნიშვნელობის პრობლემები იზიდავდა ჩვენი გონებრივი ენერგიას, ინტელექტუალ პარტიულ ძალებს. აშკარაა, აღნუსხულ გარემოებაში პარტიულ რიგების გაფართოების მიმართულებით მუშაობა ერთობ ძნელი იყო. იდეიური სფერო მოითხოვდა დიდძალ მსხვერპლის გაღებას პრაქტიკულ მუშაობისაგან.

დღეს მდგომარეობა აოსებითად განსხვავებულ სახეობას წარმოადგენს. ორი და მესამედ წლის განმავლობაში თითქმის ყველასათვის აშკარა შეიქნა საბჭოთა წყობილების აღმშენებლობით მნიშვნელობა სახელმწიფოებრივ და საზოგადოებრივ თვალსაზრისით. ქართველი მშრომელი მასსა უშუალოდ განიცდის თებერვლის გადატრიალების შედეგებს. საქართველო არ განიავებულა ეკონომიურად, არ განადგურებულა ეროვნულად ისე, როგორც ეს ჰქონდათ მენშევიკებსა და მათ მოკავშირეებს წარმოდგენილი. ქართველმა მუშამ და გლეხმა არამც თუ დაჰკარგა რამე, საბჭოთა ძალა-უფლების განმტკიცებით, პირიქით, საგულისხმო დადებითი ცვლილებები მიიღო ახალი ხელისუფლების წყალობით. დაქირავებული მუშა ხელის ეკონომიური პირობები დიდად გაუმჯობესდა მენშევიკურ საქართველოს პირობებთან შედარებით. გლეხ-კაცობის ღარიბმა ნაწილმა მიიღო მიწა, რასაც იგი ეტრფოდა მუდამ და რაც მისთვის სატრფიალო საგანს წარმოადგენდა თვით მენშევიკურ მთავრობის დროს. ქართველ მშრომელ ხალხში უკვე აქვს ადგილი ძირითადი ხასიათის ფსიქოლოგიურ გარდატეხას საბჭოთა წესწყობილების სასარგებლოდ. ამას მოწმობს მასსიური და კოლექტიური ნებისყოფის ოფიციალად გამოცხადება ბურჟუაზიულ-დემოკრატიულ ცრუმორწმუნეობისაგან განთავისუფლებულ მუშებისა და გლეხების მხრით.

არც ქართველი ინტელიგენცია დარჩენილა ღორებულების ხელახალი გადაფასების გარეშე. წვრილი, მუშურ-გლეხური ინტელიგენცია სტოვებს ძველ შეხედულებათა პოზიციებს და საბჭოთა აღმშენებლობის ფერხულში ჩარევისაკენ მიეშურება. საბჭოთა ხელისუფლებამ საკმაო დახმარება გაუწია ეროვნულ-კულტურულ ფრონტზე მუშაკებს. მართალია, მსხვილი ინტელიგენცია მიიზლაზნება ძველი გზით. იგი არ განთავისუფლებულა ტრადიციულ აზრებისაგან. მაგრამ ამ მოვლენას არ აქვს პროლეტარული რევოლიუციისათვის გადამჭრელი მნიშვნელობა. მსხვილი ინტელიგენცია ვერ შეურიგდება თანამედროვე ამბების აზრს, იგი ვერ შეითვისებს რევოლიუციონურ ეპოქის ზნეობას. პროლეტარული საქართველო შესძლებს მათი გატარებას რევოლიუციონურ ცეცხლის დარჯაკში.

ამ რიგად, თანამედროვე საზოგადოებრივი ატმოსფერა საგრძნობლადაა შეცვლილი. „ერის მოღალატე“, ქართველი ხალხის „გამყიდველი“ და მრავალი მზგავსი ეპიტეტი ჩვენს მისამართით უკვე არ იგზავნება პოლიტიკურ თვითკრიტიკის ნიადაგზე შემდგარ მოწინააღმდეგების მხრით. ჩვენი პარტიის მიერ აღებული ხაზი სწორი აღმოჩნდა, უწმაწურ ტეხილებს მოკლებული. ჩვენი სიტყვა პრაქტიკულმა შემოქმედებამ გაამართლა. ცხადია, გარემოების მსვლელობა უსათუოდ დადებით გავლენას იქონიებდა ჩვენი მიმართულებაზე. ეს ასედაც მოხდა.

უკანასკნელ ხანებში პარტმუშაობა გამოცოცხლების გზას დაადგა. შეიქმნა ბრავალი ორგანიზაცია. ჩვენი პარტიის ხელმძღვანელ ორგანოების განკარგულებაში არის საკმაო პარტიული ძალები. დადგა დრო პარტმუშაობის გაფართოების. „იდეოლოგიურ ფრონტზე“ სამხედრო ოპერაციების „შენელებამ“ საშუალება მოგვცა პრაქტიკულ მუშაობის წარმოების. მთელი ჩვენი ძალ-ღონე, თანამედროვე პირობებში, უმთავრესად „პრაქტიკიზმით“ უნდა ამოიწუროს. საგულისხმოა ამ მხრით პროვინციის პარტორგანიზაციების საქმიანობა. უნდა გაღვივდეს, გაძლიერდეს მუშაობის უნარი მანამ, სანამ ჩვენი პარტიისა და საბჭოთა თანწყობის, მუშებისა და გლეხების დიქტატურის წითელ დროშის ქვეშ არ დადგება მშრომელი მასსის ყოველი ერთეული, ყოველი მშრომელი ელემენტი.

ვაცხადებთ გადაჭრით: ჩვენ არ ვმუშაობთ მხოლოდ და მხოლოდ პარტიული კაპიტალის გასაძლიერებლად. ჩვენი პარტიის მიზანი ვიწრო ფარგლით არ ისაზღვრება. კომუნიზმისა და ფედერალიზმისათვის ბრძოლაა ჩვენი იდეფიქსი. საერთაშორისო რევოლიუცია და ხალხთა ეროვნული თავისუფლებაა ჩვენი მამოძრავებელი მოტივი. მენშევიკურმა პარტიამ ერი შესწირა პარტიულ ვიწრო მიზნებს. პარტიულ კაპიტალის შენარჩუნება-გაძლიერებას და თავმოყვარეობას გადაყვა იგი. როგორც სხვა კარდინალ საკითხებში, ამ შემთხვევაშიაც ძირითადი განსხვავებაა ჩვენსა და მათ შორის, რომლებიც დღესაც სცდილობენ პარტიულ თამასუქის რეალიზაციას.

დიახ, პარტიულ რიგების გამრავალრიცხოვანება ჩვენი მორიგი ამოცანაა. მაგრამ არ უნდა დავივიწყოთ ერთ წუთსაც კი, რომ ძლიერება რიცხვში კი არაა, არამედ რევოლიუციონურ თვისებისა და სოციალისტურ შეგნებაში. ჩვენს მწკრივებში არ უნდა მოხდეს არც ერთი ელემენტი, რომელიც ცუდი გამტარია თანამედროვე რევოლიუციის ჩქერის. მშრომელი გლეხი, შეგნებული მუშა, რევოლიუციონური წერილი, ღარიბთა უბნებიდან გამოსული ინტელიგენტი,—აი ჩვენი პარტიულ არმიის შემადგენლობა. საბედნიეროდ, ეს ფაქტიურადაც ასეც არის ჩვენს წრეში. არც შეიძლება სხვანაირად მოხდეს, რადგან საბჭოთა თან წყობა გამანადგურებელი პოლიტიკურ-სახელმწიფოებრივი ფორმაა ხალხის ყალბ და პარაზიტულ ელემენტებისათვის.

დღეს ჩვენს დედა-ქალაქში იხსნება ტფილისის პარტიული კონფერენცია. მისი მუშაობის საერთო მნიშვნელობა უსათუოდ დიდია ჩვენი პარტიის ცხოვრებისათვის. ტფილისი ცენტრია არა მარტო პოლიტიკური, ეკონომიური და ადმინისტრატიული საქართველოსი. იგი ცენტრია საქართველოს მასშტაბით მოქმედ პოლიტიკურ პარტიის განვითარების. ტფილისის პარტორგანიზაციებმა უნდა მისცეს მაგალითი დაბა-სოფლების ორგანიზაციებს. ტფლისში გაძლიერება მთავარი საწინდარია ჩვენი პარტიის საერთოდ გაძლიერებისათვის. კონფერენციამ უნდა გასცეს მიზანშეწონილი პასუხი წამოყენებულ საკითხებს, მან უნდა მოგვცეს საქართველოს შუაგულში პარტიული ორგანო, რომელიც იქნება ტონის მიმცემი პარტიული ცხოვრებისა და მომავლის.

სალამი კონფერენციას, სალამი ამხ. დელეგატებს!

პარტიულ მუშაობის პოზიციისაკენ! წინ საბოლოო გამარჯვებისაკენ!

გ. მუშიშვილი.

ბრძოლა

მენშევიკური პარტიის რიგების დაშლამ ფართო ხასიათი მიიღო. მენშევიკობას თავს ანებებს არა მარტო ქალაქის მუშა, არამედ სოფლის ღარიბი გლეხ-კაცობაც. ქართველი მშრომელნი მასიურად გამოდიან ს.-დ. პარტიიდან. ზოგი მათგანი აქტიურ თანაგრძნობას უცხადებს საბჭოთა ხელისუფლებას, ზოგი ეწერება კომპარტიაში, ზოგი კი—ჩვენს მწკრივებში ირაზმება.

თუ ტფილისის მუშები აცხადებდნენ უარს მენშევიზმის დაცვაზე, ამას ჰხსნიდნენ ელემენტარი მოსაზრებებით: ვითომ „ჩეკა“ ყოფილიყოს მენშევიკური პარტიის დამშლელი მიზეზი. მენშევიკების ცენტრალ კომიტეტის ორგანოს არა ერთხელ განუმეორებია ეს დებულება.

რა ხდება პროვინციაში? სწორედ ის, რასაც ადგილი აქვს ქალაქის შეგნებულ მუშების ნაწილებში. მენშევიკ გლეხები კატეგორიულ უარს აცხადებენ მენშევიკობაზე და ანათემას აძლევენ სოც.-დემ. აწმყოსა და მომავალს. სენაკიდან მიღებული ცნობები ამის უტყუარი ილიუსტრაციაა.

სენაკის მაზრაში ისე, როგორც საერთოდ ყველგან მენშევიკურ პარტიას მძლავრად ჰქონდა ფესვები გადგმული მშრომელ მასსაში. სენაკის მაზრა დაწინაურებული მაზრაა საქართველოში. ამიტომ იქ მენშევიკების პაარტიიდან გამოსვლას უსათუოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს საბჭოთა ხელისუფლებისათვის არა მარტო მაზრის, არამედ მთელი საქართველოს მაშტაბითაც კი.

აი რას ვკითხულობთ გაზ. „კომუნას“*) მე-7 №-ში: „ივნისის 3-ს საისტორიო ამბავი მოხდა ქ. ახალ-სენაკში. და ეს ამბავი კიდევაც წითელი ასოებით აინუსხება მუშათა კლასის ისტორიაში. ქალაქის საბჭოთა თეატრში საღ. 8 საათზე, შესდგა სოც. დემ. მენშევიკური პარტიის ყოფილ წევრების საჯარო კრება, რომელსაც დაესწრნენ. კომპარტის და ახალ. კავშირის ქალაქის ორგან. წევრები, აგრედვე ქალაქის მცხოვრებთა დიდძალი რიცხვი. ყოფილ მენშევიკების რიცხვი აღწევდა 80. გამოდიან მენშ. პარტიის ყოფილი საუკეთესო მუშაკები, ძველი მებრძოლნი (1900—1903—1905 წ. პარტიის ტაეთ), რომლებიც

*) ორგანო სენაკის სამაზრო აღმასკომის და კომპარტიის სამაზრკომის. გამოდის კვირაში ერთხელ. ქ. სენაკში.

საჯაროდ გმობენ მენშევიკური პარტიის მოღალატურ და მუშათა კლასის შიმართ გამცემლურ საქციელს, ხიზლს უცხადებენ ამ პარტიას, სრულიად ბუნებრივად და სრულიად შეგნებულად სტოვებენ პარტიის რიგებს და მუშათა კლასის ერთად-ერთ განმანთავისუფლებელ გზად სთვლიან კომპარტიის მიერ აღებულ გეზს.

ყოველივე ამის დასამტკიცებლად მენშევიკური პარტიის ყოფილი წევრი დ. იოსელიანი სენაკის ორგანიზაციის ყოფილ წევრთა სახელით ს. კ. პ. სენაკის სამაზრო კომიტეტის პარ. მდივანს ამხ. მ. ბედიას გადასცემს დროშას შემდეგის წარწერით: „პროლეტარებო „ყველა ქვეყნისა შეერთდით! (საბჭოთა ღერბი). გაუმარჯოს პროლეტარულ რევოლიუციას მთელს მსოფლიოში! გაუმარჯოს მე-3 კომუნისტურ ინტერნაციონალს! ზიზღი მენშევიკურ პარტიას და მის ამყოლ-დამყოლთ! საქართველოს კომუნისტური პარტიის სენაკის „სამაზრო კომიტეტს—მენშევიკური პარტიის ყოფილ წევრებისაგან“.

„კომუნას“ მე-8 №-ში დაბეჭდილია ყოფილ მენშევიკების ლეგალი კრების ოქმი. კრებას დაესწრო სამოცდა თერთმეტი მენშევიკი. თავალსაჩინო ყოფილ ს.-დ. მიერ წარმოთქმულ იქმნა მისასალმებელი სიტყვა. მენშევიკმა დ. იოსელიანმა, სხვათა შორის, სთქვა:

სოც.-დემ. პარტიის წევრები დიდ ენერგიას ხარჯავდნენ მუშაობაში, მაგრამ მათი „მუშაობა არ იყო მიმართული მშრომელთა კლასის სასარგებლოდ. ახლა თითქმის ყველა დარწმუნდა სოც.-დემ პარტიის უდისციპლინობასა და გაკოტრებაში, რის გამოც ბევრი უბრუნდება ნამდვილ სოციალისტურ კერას—კომუნისტურ პარტიას. მართალია, ეს დაგვიანებულია, მაგრამ აქ გავიხსენორ რუსული ანდაზა: **лучше поздно чем некогда**“.. და აი ჩვენ „სრულიად ძალდაუტანებულად და გულწრფელად ვაღიარეთ იმას, რომ გზა, რომელსაც ადგა მენშევიკური პარტია, არ იყო სწორი და ეს პარტიაც კიდევაც გადაიჩეხა უფსკრულში. ჩვენ სწორად ვსცანით გზა და გეზი, კომუნისტის მიერ აღებული“ და სხ.

მზგავსი სიტყვები წარმოსთქვეს მენშევიკებმა: გოროზიამ და ნადარეიშვილმა. კრებას მიმართა საპასუხო სიტყვით საქ. კომპარტიის სენაკის სამაზრკომის პ. გ. მდივანმა ამხ. მაკარ ბედიამ.

დასასრულ, ყოფილ მენშევიკების შიერ ერთხად მიღებულ იქმნა შემდეგი რეზოლიუცია:

„საქართველოს გასაბჭოებამ ნათლად დაგვანახვა მენშევიკური პაარტიის სრული სიკოტრე და მისი რეაქციონურ-ბურჟუაზიული ბუნება. დღეს ჩვენთვის აშკარაა, რომ ეს პარტია მუშათა კლასის მოღალატეა და გამყიდველი. სამი წლის ბატონობის განმავლობაში მენშევიკურმა მთავრობამ სრულიად არაფერი მისცა საქართველოს მშრომელთ პირიქით, სოციალისტური იარლიკის ქვეშ განამტკიცა ანტისოციალისტური პრინციპები რესპუბლიკაში. მემამულეების მაგივრად თვით მენშევიკურმა მთავრობამ დაიწყო მიწების ყიდვა ღარიბ გლეხობაზე და ღალის აღება. ქარხნები ისევ კაპიტალისტებს დაუტოვა და მუშების მდგომარეობა უფრო გააუარესა.

მენშევიკური პარტია კლასობრივ შეგნებას ხელოვნურად აჩლუნგებდა. მან უარყო პროლეტარიატის დიქტატურა და დაამყარა ბურჟუაზიის ბატონობა. სამოვდელოებას ისევ პირველობა დაუტოვა და სუბსიდიებსაც აძლევდა ყრილობების მოსაწვევად. მენშევიკების ბელადმა ნოე ჟორდანიამ ოფიციალურად განაცხადა, რომ მენშევიკური პარტია ერთნაირად დაიცავს ბურჟუაზიას, მუშათა კლასს და სამღვდელოების. „სოციალისტ“ მენშევიკებმა სასახლეს სამარცხვინოთ ჩამოგლიჯეს წითელი დროშა და მის ადგილზე ააფრიალეს სამფეროვანი შოვინისტური დროშა. მათ გაალვივეს მეზობელ ერთა შორის სიძულვილი და მათ შორის ომი ყოველ დღიურ მოვლენად გახადეს. ამოხოცეს ოსეთი და იქაური ნადავლი სამეგრელოშიაც ჩამოზიდეს. საქართველოს გასაბჭოებისას მთელი სიმდიდრე გაზიდეს ევროპაში და თავი შეაფარეს იმპერიალისტურ სახელმწიფოებს. დღეს ისევ ლამობენ საქართველოს „ტახტის“ დაბრუნებას და ამისათვის აწყობენ ბანდების თავდასხმას. რამდენი საზიზღარი მოქმედება გინდათ ჩამოვთვალოთ.

ჩვენ არ შეგვიძლიან ამ აშმორებულ პოლიტიკურ ჭაობაში, მენშევიკურ პარტიაში დარჩენა, სული გვეხუთება. მუშათა კლასის წინაშე ჩვენ ბოდიშს ვიხდით, რომ გაუბედავობის გამო დღემდის ვერ დავგმეთ მენშევიკური პარტიის ყოველივე საზიზღროება. დღეს კი საჯაროთ ზიზღით ვტოვებთ მენშევიკურ პარტიას, ვწყვეტთ ყოველივე კავშირს ამ პროლეტარიატის მოღალატე პარტიასთან და მუშური სინდისით ფიცსა ვსდებთ დავიცვათ საბჭოთა ხელისუფლება მტკიცედ და შეურყევლად. მოუწოდებთ ამ პარტიაში გაუგებრობით კიდევ დარჩენილ მუშებს და გლეხებს განსაკუთრებით სენაკის მაზრაში, მიბაძონ ჩვენს მაგალითს.

გაუმარჯოს საბჭოთა ხელისუფლებას! გაუმარჯოს პროლეტარულ რევოლიუციას მსოფლიო მასშტაბით! გაუმარჯოს მუშათა გაერთიანებულ ფრონტს და მის წინამძღოლ მესამე კომუნისტურ იტერნაციონალს! ზიზღი მენშევიკურ პარტიას და მის ამყოლ-დამყოლთ“!

საინტერესოა, რას იტყვის ახლა მენშ. „ცეკა“ როგორი დიალექტიკით მიუდგება იგი რეალ ფაქტს გადაფუჩეჩება-გაყალბებას?! დროა მენშევიკურმა დემაგოგიურ ლოლიკამ საკუთარი კუდის ღრღნვა დაიწყოს.

უცნაური დღიური

სრულიად შემთხვევით ხელით ჩამივარდა ხელთნაწერი. მოსკოვიდამ ერთი ჩემი კარგი მეგობარი მწერდა: „სოფელ დ—ში ცხოვრობს მოხუცი მამიდა ჩემი, სრულიად უპატრონოდ და საშინელ გაჭირვებაში.

ამ ორი თვის წინად გარდაეცვალა ერთად ერთი შვილი ჭლექისაგან, დარჩა მარტოდ მარტო, ობლად, მოხუცი დედა და მგონია სიმშილით სულს ძლივს ღა ღაფავს. გიგზავნი ცოტაოდენ ფულს, ნუ დაიზარებ, აიარე სოფელში, მიხედე, გადაეცი ფული და ჩემი წერილი, ანუგეშე, აღუთქვი, რომ ამიერიდან ყოველ თვე და თვე რეგულიარად მიიღებს ჩემგან ასეთსავე თანხას, განსვენებული ჩემი მამიდაშვილი ბევრსა სწერდა და, რა თქმა უნდა, ბევრი ხელთნაწერი დარჩებოდა, იგი არასოდეს თავის ნაწარმოებს არა ბეჭდავდა, მაგრამ უნდა გითხრა მეტად ნიჭიერი, განვითარებული და შეგნებული ადამიანი იყო. გადასინჯე ხელთნაწერები, შეიძლება ბევრი რამ გამოიყენო“.

ერთ კვირა დღეს ავიბარგე და სოფ. დ-ში ამოვყავი თავი, ვიპოვე მოხუცის სახლი. მართლადაც საბრალო დედა უკიდურეს გასაჭირში ჩავარდნილიყო, ნახევრად დამბლად ჩავარდნილი, ყოველგვარ საზდოს მოკლებული, გლოვისაგან სრულიად დაოსებული, სიმშილისაგან გამხმარი, იგი მხოლოდ მეზობელთა მოწყალებით გამხმარ შავი პურით იკვებებოდა, ვანუგეშე, რამდენიც კი შეიძლებოდა, სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილი მოხუცი, წაუკითხე ძმისწულის მისის წერილი და ბოლოს ხელთნაწერების შესახებ შევეკითხე, მოხუცმა გამიყვანა მეორე ოთახში და საწერ მაგიდის უჯრიდან ამოიღო და გადმომცა საკმაოდ მოზრდილი ქაღალდის შეკვრა ხელთნაწერები თან ქვითინი ამოუშვა, მოიგონა უდროოდ დაკარგული შვილი... მთელი დღე გავატარე სოფ. დ—ში და საღამოს შინისაკენ გამოვსწიე, ხელთნაწერებიც, რა თქმა უნდა, თან წამოვიღე.

სხვათა შორის ხელთნაწერებში აღმოჩნდა ერთი რვეული, „ჩემი დღიური“-ს სათაურით; თავში წარწერა ჰქონდა: „ჩემი სიკვდილის შემდეგ, თუ გამოდგება, წინააღმდეგი არავარ, რომ დაიბეჭდოს. გადაეცეს ჩემს მეგობარს და ბიძაშვილს.. მ—ს“... რადგანაც მ—საგან თანხმობა უკვე მქონდა ხელთნაწერების გამოყენებისათვის, გულდასმით გადავიკითხე „დღიური“, დამაინტერესა, თემა მეტად დროის შესაფერია, თვით მსჯელობა ორიგინალური და ამიტომ საჭიროდ ვცანი „დღიურის“ გამოქვეყნება.—მომყავს უცვლელად მთელი „დღიური“.

ღმერთი და სამყარო.

გაზაფხულის ეუეუნა წვიმამ ეს ეს არის გადიღო. დედა მიწა სიტკბოებით და ნეტარებით დამთვრალი, უცინის უცბად მოწმენდილ ლაჟვარდ ცას და შეჰხარის მაღლა ამოსულ მზეს. ნელი სიო ძლივს ამოძრავებს წვიმით გამძღარ და დამძიმებულ სველ ფოთოლს; მთელი ბუნება, ვით ენებით დამთვრალი ქალი, ზანტად, მაგრამ სიამოვნებით იზმორება, იღიმება და მორცხვად გამოიცქირება.

დღეს ცუდათ ვგრძნობ თავს, მთელი ღამე საშინელმა ხველამ არ მომასვენა, გული თითქმის აღარა სცემს, სიცხე მაქვს... ისე ვარ დასუსტებული, რომ ხელიც კი ვერ გამინძრევია. რა საშინელი სენია—ჭლექი!.. გაზაფხულით მთელი ბუნება ხარობს და ლაღობს; აგერ საქონლისაგან მოჭმული პატარა ხეხილიც კი გამობრუნდა, ახალ ყლორტებს იკეთებს, ცოცხლდება, მაგრდება... მეკი? პირიქით გაზაფხულით ჩემი მდგომარეობა უარესდება... მთელის ჩემი გონებით, მთელის ჩემი არსით ვგრძნობ, რომ დღენი ჩემი დათვლილია მთელს სამყაროში არ მოიპოვება ისეთი ძალა, რომელსაც კი შეეძლოს ჩემი ბედის გადატრიალება, ჩემთვის სიცოცხლის დაბრუნება... გუშინ ექიმმა დიდ ხანს მსინჯა, დამაცქერდა... მეც თვალებში შევყურებდი, თითქოს პასუხს ველოდი მე, საბრალო, თითქოს ეს პასუხი ჩემს თავს დიდი ხანია არა გავეცი?.. „პროცესი ნორმალურად ბიდის“, მითხრა ექიმმა: „არაფითარი გართულება არ ემჩნევა!..“ უცნაურია!.. რა გართულებაა მოსალოდნელი, როდესაც მთელი სხეული უკვე მკვდარია, ერთი საღი ადგილი არ მოიძებნება... მხოლოდ ჯერ ჯერობით არ გამქრალა აზროვნების უნარი. და ისიც, ვინ იცის, იქნებ მე მგონია ასე; ნამდვილად კი ისიც დაჩლუნგულია?.. უცნაური ქმნილებაა ადამიანი მაინც... ხომ დარწმუნებული ვარ მთელის ჩემი გონებით, აზრით, დაკვირვებით, რომ სიცოცხლის ძაფი სადაც არის გაწყდება, რომ შველა არ საიდან არ მომელის, რომ ხვალ თუ ზეგ არარად ვიქცევი, მაგრამ მაინც იქ გულის სიღრმეში ბუტავს, როგორც ზეთს მოკლებული ლამპარი, რაღაც პაწია იმედი... იმედი? ეს იმედი ნუგეშის მაგიერ მაბრბზებს; მძულს ჩემი თავი როდესაც ჩემდა უნებულოთ გამიელავს პაწია იმედი.. ალბად ეს ადამიანის სილაჩრის და სიკვდილის წინაშე შიშის ნაყოფია. მაგრამ მე ხომ სიკვდილისა არ მეშინიან?.. პირიქით, ჩემს მდგომარეობაში იგი სასურველიც არის.. მაგრამ? აგერ როგორ ყვავის ჩვენი მაღრა როგორ ჭიკჭიკობენ ჩიტები... გახედეთ მაგალს, როგორ თამამად და ამაყად გარს უვლის ქათმებს და ეარშიყება., აყვავებული ფშატის სუნი მძლავრად იჭრება ჩემს ოთახში, სარკმლის ერთ კუთხიდან მორცხვად შემოიყურებიან ორი გაფურჩქნული მაისის ვარდი და გულუბვი მზე უხვად ჰფენს თავის შუქს პირდაბანილ დედამიწაზე... ჩამოცხა, მაგრამ ამ სიცხეს ჯერ კიდევ არა აქვს ზაფხულის სუსხი.. მე კი?. კმარა... ჩემი საქმე გათავებული და გადაწყვეტილია!

იმ დღეს წერილი მივიღე ჩემი ახლო ნათესავის და კარგი მეგობრისა მ—სი. სხვათა შორის მწერს: „შენს მდგომარეობაში დიდს ნუგეშს ჰპრავებ რელიგიაში. იწამე ღმერთი და მხურვალე ლოცვა მისდამი დაგამშვიდებს და შეგარიგებს შენს ულმობელ ბედს... იწამე უკვდავი სული“!? განვითარებული და ჭკვიანი ადამიანია ჩემი მეგობარი, მაგრამ ამბა შეხედეთ რასა სწერს.. „იწამე ღმერთი!“ თიქოს რწმენა ნებაყოფლობითი გრძნობაა... როგორ ვიწამო, როდესაც არა მწამს? როდესაც მთელი ჩემი გონება, მთელი ჩემი აზროვნება წინააღმდეგს მეუბნება“. რწმენა ხომ ქვედა შეგნების და არა მაღალი აზროვნების დაგონების ნაყოფია., ჩემი სხეული კვდება და მასთან ერთად სულთ მობრძავია ქვედა შეგნება, ყოველი გრძნობა, გრძნობის ორგანოები აღარ მუშაობენ. დარჩა საღი მხოლოდ გონება, აზრი და ლოლიკა... მაშ როგორ ვიწამო, როდესაც უკანასკნელი **სამი** მთლად წინააღმდეგნი არიან ყოველგვარ რწმენისა. მხოლოდ ფაქტი, ექსპერიმენტი, ლოლიკური აზროვნება და ცოდნა, აი ესა არის მათი სფერო.. რწმენა მათთვის მიუღებელია..

არის ღმერთი თუ არა? მთელის ჩემი ა... ვამბობ: „არ არის და არც შეიძლება იყოს!“

„ღმერთი ყოველის შემქნელი, ყოველის შემ... გამჭვებელი და მართველი ყოვლისა, ღმერთი მ... დი და უსაზღრო!.. მბრძანებელი და მართ... მთელი სამყაროისა“.. აი მთელი რიგი აბსურ... განა მბრძანებელი, ან და ვისმე ან რისამე ... და მართველი შეიძლება მარადი და უსაზ... იყოს? განა გამგებლობა, შექმნა და მართველ... თავის თავად არ ზღუდვენ და არ ჭკვეცენ მარ... სობას და უსაზღროებას? მარადი და უსაზღვრო... იქნება მბრძანებელი და მართველი სამყარო?.. რადისობაა და უსაღროება თუ არა?. ჩემი გო... აზროვნება და ლოლიკა და აგრეთვე ცოდნა გ... ჭრით მეუბნებიან: „დიახ, მარადისობა და უს... როებაა სამყარო“. დააკვირდით და განსაჯეთ. ... ყვევით, ვულგალურად რომ ვსთქვათ, სამყაროს ... იდან ზევითამდე და ჩაჰყვევით ზევიდან ქვევი... რას ხედავთ? ჩვენი დედამიწა ჩვენი მზის სისტ... ერთი პაწია ნაწილია. მაგრამ ამნაირი სისტ... სამყაროში ურიცხვია, ჩვენი სისტემა სხვა სისტ... თან ერთად ტრიალებს და ბრუნავს სხვა რომ... მე მზის ირგვლივ და ეს სისტემათა კრებული ... ნავს კიდევ ახალის ირგვლივ და ამ რიგად ... ღვროდ და მარადისად. დაეშვით დედამიწის ... ზე, დააკვირდით, თუ გნებავთ, ... ცხოველთ არსებას. დააკვირდით ადამიანის ... რომელიც შემდეგ ადამიანად იბადება. ეს ... იმდენად პაწიაა, რომ მხოლოდ ძლიერი მიკროს... ჰით შეიძლება მისი ხილვა და ამ სახედავშიაც ... იგი გვეჩვენება როგორც მარტივი ორგანიზმი. ... რამ განა ნამდვილად ეს ასეა? ეს მარტივი და ... რალო სხეული ხომ რთულ არსებად ხდება, მა... სადმე მე ამ რთული არსების, რთული ორგანი... ყოველ ნაწილს, ყოველ ორგანოს; ფრჩხილს, თვა... ტვინს, გულს და სხვას, აუცილებლად უნდა ჰქ... დეს ამ ვითომ და მარტივ ორგანიზმში თავისი ... ნასახი. თორემ არარაობიდან არაფერი გაჩნ... არც განვითარდება. მეტყვიან: ემბრიონი ... ორგანიზმში ჰპოვებს საზრდოს და აი ამ ... ბისათვის და თავის მოწინავე წერილს ... შემდეგი სიტყვებით: „ჩვენმა ... დაუთმოს მოკავშირეებს ... ჩვენი მოთმინება ... „ეინი გიუნი“ ... ურკვევლობას ლოზანაში და სწერს: „არ უ... ლოდეთ ზავს ლოზანიდან. საჭირო არ არის ... ზიებით კვება. ლოზანა დამპალია დამოუკიდ... ბის საქმე მოითხოვს ახალ მსხვერპლს. „მთავა... ბულებებიდან ზავის მიღწევისათვის გაზეთ... თითებს მოკავშირეების შეურიგებელ პოზ... კუპონების, კონცესიების, საკობოტაჟო ცურ... სტამბოლის ევაკუაციის საკითხებში“.

ახალი ამბები

— **შრომის ბირჟის ვალები.** შრომის ... მიმართა ქალაქის აღმასკომს თხოვნით, რათა ... ჟის დავალიანების დასაფარავად აღმასკომმა ... დროულათ გაიღოს ერთი მილიარდი მანეთ... შემდეგ ყოველთვიურად აძლიოს ნახევარი ... არდი. აღმასკომმა დაადგინა საკითხი დრ... ღიათ დარჩეს. დაევალოს ამხ. ყურულაშვილ... ბასილიას გამოარკვიონ შრომის ბირჟის ფინ... რი მდგომარეობა, დახმარების აუცილებლობ... ახსენოს პრეზიდიუმს.

— **საბუჰალტერო კურსები რაჭაში.** განა... ბის კომისარიატმა ნება დართო პოლიტეხნ... ლექტორს პეტრე ლანდიას გახსნას ხაზი... ბუჰალტრის კურსები ორი თვის ვადით ქ... კურსის დამთავრებისას მსმენელებს ეძლევათ ... სტატი, რომელიც აძლევს უფლებას შეიდეს ... იმსახუროს საბჭოთა დაწესებულებებში და ამის ... თანადო გამოცდისაგან განთავისუფლდეს. ამ... კურსები პირველია რაჭაში.

— **აბრეშუმი**—ცეკავშირი ამ მოკლე ... გზავნის საზღვარ-გარეთ აბრეშუმის პარკს რე... ზაციისათვის.

— **ჩაის გაგზავნა რუსეთში**—ოდესაში ... გზავნა 250 ფუთი ჩაქვის ჩაი.

— **სახლების მეპატრონეთათვის დაბრუ...** რეკვიზიციით ჩამორთმეული სახლები მათ... რომლებიც კომუნალურ განყოფილებას არ ... ვნის, ხოლო მის სარგებლობაშია, სახკომ სა... დადგენილებით დაუბრუნდებათ მეპატრონეებს. ... მეპატრონენი წარადგენენ სათანადო საბუთებს.

— **ა. კ. რკინის გზის სამმართველოს მო...** თვა—ა. კ. რკინის გზის სამმართველომ მიმ... ტფილისის აღმასკომს იმ პირობებზე, რომ... მიხედვით შესაძლებელი იქნება ყარსის რ... გზის ლიანდაგის გადაკვეთა ტრამვაის ხაზით ... კლოსკენ მიმართულებით და გასავალთან სენ... რის, სატელეგრაფო სადარაჯოს ორი სარა... და ნატოლმების გასაკეთებლად 700 მანეთის ... როთი მიცემის შესახებ, ტფილისის აღმასკომმ... აკმაყოფილა ამ. კ. გზის სამმართველოს შუამდ... ლობა.

— **პასუხის მოსპობა.**—ქალაქის აღმასკ... დაადგინა სახელმწიფო საოპერო თეატრთან ... ბულ პასუხარის მოსპობა და იმის მაგიერ იქნე... ლის ქვეშ, ფეხის ადგილის მოწყობა. უკვე შე... ნილია ხარჯთაღრიცხვა 1980 მანეთისა ჩერ... ცით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— **აბანოებზე ფასების გადიდება**—1 ივლისიდან გადიდებულ იქმნა ფასი აბანოების ნომრების სარგებლობისათვის. 900 ათასიდან 700 ათასამდე ცალკე ნომრები და 200 ათასი საერთო ნომერი.

— **შრომის ბირჟა.**—29 ივნისს გამოცხადდა 361 უმუშევარი, ახლად ჩაეწერა 96 უმუშევარი. მოთხოვნილება იყო 42. გაიგზავნა სამუშაოზე 42 აღდგენილია უფლებაში 3.

— **მკვლელობა.** სისხლის სამართლის მილიციას მოსვლია ცნობა, რომ ნიკოლოზის ქუჩაზე № 73 ელენე სუმინას მოეკლა თავი. გამოძიების შემდეგ აღმოჩდა, რომ ელენე სუმინა მოეკლა მის ქმარს ვასილ სუმინს, რომელიც შეიპყრეს. დაკითხვის დროს მან განაცხადა, რომ რევოლვერს ვწმინდავდი და უცაბედათ მოვკალი ცოლი.

— **ქურდობა.** ნიკოლოზის ეკლესია გაცარცვეს, წაიღეს 5 ნახ. მილიარდის ოქრო და ხატები, ნაწილი ნაქურდალისა მიაგნეს. გამოძიება სწარმოებს.

— **ქალების აბანო.** ქალაქის აბანოების მმართველობა იტყობინება, რომ 2 ამა ივლისიდან იხსნება მირზოევის აბანოსთან განსაკუთრებრივი ქალების საერთო აბანო.

— **სპარსეთის წარმომადგენლის და მინისტრის გარდაცვალება.** ტფილისში 29 ივნისს გარდაიცვალა სპარსეთის დიპლომატიური წარმომადგენელი მოგამედ ალი ხან ეხტეშამ ხუმაიუნ. მიცვალებულს დაკრძალავენ ტფილისში 1 ივლისს დილის 11 საათზე მუსულმანთა სასაფლაოზე.

— **საქონლის ბირჟა.** 30 ივნისს გაიაფდა რუსეთის ზეთი, საგრძნობლად გაძვირდა ინგლისის შაბი-აბამი.

— **სავალიუტო ბირჟა.** 30 ივნისის ოფიციალური კურსი—ჩერვონეცი—13,400 ათ., „გირვანქა სტერლინგი—14,400 ათ., დოლარი—3,250 ათ., ოსალური ლირა 2,310 ათ, ფრანკი—165 ათ.,

— **ია ეკალაძის ახალი ნაწარმოები.** ბელეტრისტმა ია ეკალაძემ დასწერა კომედია „მყუდრო ოჯახში“. პიესა გადაეცა სარეპერტუარო კომისიას.

— **არა სანუგეშო ამბავი.** სოფ. ახალქალაქში (გორის მაზრა) ივნისის შუა რიცხვებში გადმოვიდა წამოვიდა ნაპირზე მდინარე თეძმის ხევი და ნაწილი სოფლისა მთლად გაანადგურა. დანგრეულია და წაღებულია გლეხთა სახლები ავეჯეულობა, შინაური საქონელი, ხიდები და სხ. ზარალი დიდია. მრავალი გლეხი დარჩა ულუკმაპუროთ. თხოულობენ სასწრაფო დახმარებას.

— **ლიტერატურული სასამართლო.** კვირას 1-ლ ივლისს საღ 7 საათზე მიწად-მოქმედების სახალხო კომისარიატში გაიმართება „სურამის ციხე“ს გმირების გასამართლება, შესვლა ყველასათვის უფასოა. მონწ: ალ. წერეთელი, ვ. კოტეტაშვილი ბილანი და სხ.

— **სეირნობა.** 1-ლ ივლისს „არტის“ შენობაში იმართება ფართო სეირნობა საბჭოთა მოსამსახურეების კავშირის სასარგებლოდ.

— **სიმინდი.** სიმინდის ფასი ტფილისში 420 ათასი მანეთია ფუთი.

შეცდომის გასწორება.

ჩვენი გაზ. მე-508 №-ში, ახალ ამბებში შეპარულია შეცდომები. სწერია: სასამართლომ პროვიზორ ანტონოვს მიუსაჯა უმაღლესი სასჯელი—დახვრეტა. მხოლოდ **ადმინისტრაციის** ძალით დახვრეტა შეუცვალეს... და ეხ. უნდა იყოს: მხოლოდ **ამნისტიის** ძალით და სხ. სწერია: პასუხისგებაში მიცემულნი არიან: ალ. **კიზირიაშვილორკი** და ეხ. უნდა იყოს **კიზირია** და სხ. სწერია: „ყველა ამათ ბრალდებათ **პროვიზორ ანტონოვის ბოროტმოქმედების ხელის შეწყობა“.** უნდა იყოს: ბრალი ედებათ **სამსახურის დროს დაუდევრობასა და ბოროტმოქმედებაში.**

ზეტი ფაქტი

სარგის კაკაბაძის რეფერატზე

(ლაზიკის ეთნიკური შედგენილობა).

ამას წინად მეისტორიემ სარგის კაკაბაძემ საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების კრებაზე წაიკითხა მეტად საინტერესო მოხსენება, რომლისაც საგანი იყო ლაზიკის (დასავლეთ საქართველოს) სამეფოს ეთნოგრაფიული შედგენილობა (მეექვსე საუკუნეში ქრისტეს შემდეგ). მოხსენება, როგორც თვით მომხსენებელმა განაცხადა, წამოყენებული საკითხის გადაჭრელ პასუხს კი არ წარმოადგენდა, არამედ ერთგვარი ცდა იყო, ისიც პირველი, რომ ზოგიერთი მოსაზრება გამოეთქვა საკითხის განსახილველად.

დღევანდელი საქართველოს თემობრივი შედგენილობის ერთ ერთი საკითხი, უეჭველია, არის ქართულ ენის და კულტურის გავრცელებისა ქართული ეროვნული კოლექტივის სხვა წევრთა შორისაც. მაგალითად ქართულის არსებობა არა თუ დასავლეთს, არამედ სამხრეთ საქართველოშიაც არ ყოფილა თავიდანვე და მხოლოდ მერმე გავრცელებულა სამხრეთით დაწყებული. სალაპარაკო ენა კი სამხრეთსა და დასავლეთ საქართველოს იმ რაიონებში, სადაც დღეს ქართული გაისმის, ყოფილა ქართულის შესატყვისი ენა, ანუ ენები, რომელთაგან წარმომდგარა დღევანდელი სვანურ ჭანურ მეგრულ აფხაზური ენები. ამის საბუთი იპოება იმერულშიაც, მესხურშიაც, რასაც, სხვათა შორის, ცხად ჰყოფს სიტყვები იმერული **ძმანები, დანები** და მესხური **ოპიზა** (სოფელია) და **ართვინი** (ქალაქია).

მომხსენებელი შესაძლებლად ჰპოებდა მეექვსე საუკუნეში ლაზიკაში, სხვათა შორის, სვანური ეთნიკური ელემენტის მცირეოდენ ნაწილად მაინც არსებობას ჭანებთან ერთად და ქართულ თემის გავლენის პირველი ნიშნების გამოჩენასაც, სხვათა შორის, იმ შემოსული სიტყვებით, რომელთაც მოეპოებათ სუფიქსი **ისი**, როგორც ადგილის და ქვეყნის აღმნიშვნელი. ორივ დებულება საძიებლად მისაღებია, რადგანაც განცხადება ბერძნის მწერლის სტრაბონისა, რომელიც ქრისტეს წინ პირველ საუკუნეში სცხოვრებდა და რომელიც სწერს, სვანებს შეუძლიანთ ორასი ათასი შეიარაღებული მეომარი გამოიყვანონო, ეხება უეჭველად დასავლეთ საქართველოს, რომელსაც მაშინ რქვიოდა სვანეთი. სწორედ ისევე, როგორც იმავე დასავლეთ საქართველოს მეათე საუკუნეში შეერქვა და თამარის გამეფებამდე ატარებდა აფხაზეთის სახელსა. ხოლო, ლაზიკა ევროპული სახელწოდება სვანური **ლა** თავსართით წარმოებული სიტყვისაგან გაჩენილა, მაშასადამე სვანების გავლენის მცირეოდენი ნაშთი შესაძლებელი იყო ქრისტეს შემდეგ მეექვსე საუკუნეშიაც ყოფილიყო შესამჩნევი. სალინგვისტიკო საკითხის წამოყენება რომელიც გამოიწვია **აყალო**მიწის განმარტებამ სვანურის შემწეობით, ხომ არასოდეს არ არის დაგვიანებული, მხოლოდ სამწუხაროა, რომ ჩვენ მეცნიერთა მიერ ლინგვისტიური შესწავლა იაფეტიანთ ენების და კერძოდ ქართული ეროვნული კოლექტივის ენებისა საშინაო ხასიათს არ გასცილებია და ლექსიკონებისა და ფილოლოგიურის განზარტების სახედ ჯერ არ გამხდარა ფართო საზოგადოების სამკვიდრებელი, რომ შეიძლებოდეს მათი განხილვა და რაიე აზრის დასკვნა, მაგალითად ჯერ თითქმის ხელ მიუყოფელია საკითხი მისი თუ ენები, **სვანური** და **ჭანური**, აგრეთვე **აფხაზური** და **მესხური** (გაქართულებამდე) როდის განსხვავებულა, რომ მათი მოლაპარაკე თემები ძველად ერთი თემი უნდა ყოფილიყო, რათგანაც **სვან, სან, ცან, ზან, ჭან,** ერთის მხრით, ხოლო **აფხაზი** და **მესხი** მეორის მხრით ერთი და იგივე სახელებია.

მაგრამ დღეს მკითხველის ყურადღება მინდა შევაყენო **სახედარი** და **მხრდალი** სიტყვების განმარტებაზე: **სახედარი** და **მხრდალი** სიტყვების წარმოება **ხდ** ძირისაგან, რომელიც დასდებია **ხდომას** საფუძვლად, ყოვლად შეუძლებელია. მაშინ ხომ ორივ სიტყვა ისეთი იქმნება, რომელიც შეხდომას (შეხტომას) აღნიშნავს, ორივ, შესახტომი იქნება. ასეთი განმარტება მაგონებს ჩვენებურ მამაპაპურ ფილოლოგიას, რომლის ძალითაც **ივერია** დარქმეულია ჩვენს ქვეყანას ვითომც იმის გამო, რომ ჩვენი ქვეყნის მეფე როცა მტერს მოჰრევია, **ი ვერიე** უთქვამს, **შემახია** იმისთვის, რომ მტერს ჩვენი მეფისთვის **შეუხევია**, ე. ი. წაურთმევია შემახიის ქვეყანა და **რაჭა** კიდევ იმისთვის, რომ თავისი მდებარეობით ქვაბივით მოსჩვენებია ვიღაც მეფეს და უთქვამს, **რაჭა** არისო. პირველი სიტყვის ძირი **ხედ** და მეორისა **ხრდ** შეიძლება ერთმანეთს უახლოვდებოდეს კიდეც, მაგრამ სხვა და სხვა არის მაინც. პირველი **ხედ** სხდომას, ჯდომას, ხოლო მეორე **ხრდ** აღნიშნავს დედალსა, ასე, რომ საბა ორბელიანი მართალია, მასთან ერთად სხვა ძველი მწერლებიც, რომეთაც **მხრდალი** ესმით ფაშატის აზრით, როცა იტყვიან **მხრდალი ვირო** და დღესაც **მხრდალი კაცი** აღნიშნავს გულდედალსა ისეთს, რომელსაც დიაცისებური გული აქვს, მკრთალი და ჯაბანია. **ხედ** არის პირვანდელი **სხედ**, ან **ცხედ**, შემოკლებით **სხდ**, რომელსაც ფარდია ლათინური **სედ**, (სედეო-ჯდომა, სხდომა) ძირისა და გამოთქმულია **ხ** ცხვირის მიერი ხმის შემწეობით. აი ამ **ხედ** ძირისაგან სწარმოებს **ხედნა**, რომელიც აღნიშნავს იმავ ჯდომას და ჯერ უნაგირ დაუდგმელი ცხენის ჭენებით მოთვინიერებას, ან გახედნას. აქედან სწარმოებს **მხედნელი** და **მხედნარი**, ანუ მდაბიურად **მხედარი** რომელიც კავალერისტს აღნიშნავს, დღეს კი გვესმის მეომრის აზრითა. მაშასადამე **სახედარი** სახდომელ, შესახტომს კი არა, საჯდომად გამოსაყენებელ ცხოველს აღნიშნავს და თუ დღეს ზოგჯერ მხოლოდ ვირის აზრით იხმარება, ალბად ჩვენი წინაპრები მოსულან იმ ქვეყნიდან, სადაც ვირზე ჯდომა სათაკილოდ არ ითვლებოდა. იესო ნაზარეველიც ხომ ვირით შევიდა იერუსალემს!

რაც შეეხება **მხრდალს**, აი რა უნდა ითქვას. ამ სიტყვას ახასიათებს ორი ხმა. პირველია **მ** სემიტური პრეფიქსი, ხოლო მეორე არის **რ**, რომელიც საბგერალია სწორედ ისევე, როგორც სახედრის **ხ**. ასეთი ამბავი იაფეტურ არიულ ხმათა ცვლაში ხშირია, რის მაგალითადაც შეგვიძლია დავასახელოთ **თხემი** (რუს. ტემია), **ფრთა** (ბერ. **პტერონ**, რუს. პტიცა); ხოლო **ალ** ჩასართია. დაგვრჩება წმინდა ძირი **ხდ**, რომელიც იგივეა, რაც **ხნ**, რათა იძენს ანვითარებს საჭირო ნაწილებს და ორგანრებს.. აბსურდია! ჯერ ერთი ეს: საზრდოს შეუძლიან მხოლოდ გაზარდოს და განავითაროს ის, რაც უკვე არსებობს, ხოლო ახალის შექმნა მისთვის ყოვლად შეუძლებელია; მეორე კიდევ: რით აიხსნება ის, რომ შვილი ხშირად პირწავარდნილი მამაა, დაწყებული გარეგნობით და დასრულებული ხასიათით, სულიერი თვისებებით. საიდან შესძენდა ამას დედისაგან მიღებული საზრდო. რასაკვირველია თვით ადამიანის ჩანასახში დაგროვილია ყველა ის, რაც შემდეგში იზრდება და ვითარდება და ეს კი გვიმტკიცებს რომ ადამიანის ჩანასახი არა მარტივი და უბრალო ორგანიზმია, არამედ ისეთივე რთულია, როგორც ორგანიზმი თვით ადამიანისა. იგი მთელი კრებულია მრავალი, ურიცხვი უფრო წვრილი ორგანიზმებისა; მხოლოდ ჩვენ არა გვაქვს საშუალება მისი გარჩევისა და არც როდისმე გვექნება ისეთი საშუალება, რომ ბოლომდე ჩავყვეთ ამ დანაწილებას; რამე თუ ამ დანაწილებას საზღვარი არა აქვს. იგი უსაზღვროა.

მაშასადამე სამყარო მარადისობა და უსაზღვროებაა, მას არც დასაწყისი და არც ბოლო აქვს.

„ღმერთმა შექმნა სამყარო“. აბსურდია. განა შეიძლება მარადისობის და უსაზღვრობის შექმნა? განა „შექმნა“ უკვე არ გულისხმობს დასაწყისს? მაშასადამე თავის თავად არ უარყოფს მარადისობას და უსაზღვროებას? რასაკვირველია. „ღმერთი ბრძანებლობს და განაგებს სამყაროს“. აბსურდია. განა შეიძლება მისი უსაზღვროების და მარადისობის ერთსა და იმავე დროს არსობობა და მით უმეტეს ერთის მეორეგანის ბრძანებლობა და მართველობა? ყოვლად შეუძლებელია. ორში ერთი არ არის უსაზღვროება და მარადისობა, ორში ერთი არ არსებობს. მთელის ჩემი აზრით, შეგნებით, ლოგიკით, ცოდნით და ექსპერიმენტით **ვიცი**, რომ სამყარო არსებობს ეს ვიცი და თქვენ ამავე დროს მეუბნებით: „**იწამე** არსებობა მეორე უსაზღვროების და მარადისობის, დმერთისა“-ო. იქ ცოდნა, ჭეშმარიტება,—აქ რწმენა აბსურდზე დამყარებული, ყოველი ცოდნის და ლოგიკის წინააღმდეგი. არა და არა!.. „მაშინ შექმნა სამყარო? კითხულობს ადამიანი. მოკლე ჭკუა:

„განა უმიზეზოდ შეიძლება რამე მოხდეს?“ განაგრძობს იგი. მარადისობა და უსაზღვროება არავის შეუქმნია, სამყარო მარადის იყო, არის და იქნება. მიზეზ-შედეგობის კანონის თავის თავად განსაზღვრის და შეკვეცის კანონია, ადამიანის. შეკვეცილ და განსაზღვრულ გონებით ნაშობი და ეს კანონი ვერას გზით ვერ მიუდგება სამყაროს—უსაზღვროებას და მარადისობას. როდესაც ღმერთზე ლაპარაკობთ რატომ მაშინ არ დასვამთ ამ საკითხს: „ღმერთი ვიღამ შექმნა?“ აქ თქვენ ამბობთ: „ჩვენ **გვწამს**, რომ ღმერთი მარადის იყო, არის და იქნება!“

ეს თქვენა გწამთ, მაგრამ ამავე დროს **იცით**, რომ სამყარო მარადის იყო, არის და იქნება. რწმენა თუ ცოდნა? ღმერთი თუ სამყარო? თუ ღმერთი, მაშინ სამყარო არ უნდა არსებობდეს და თუ სამყარო—მაშინ ღმერთი უნდა უარყოთ. საღი გონებისათვის მე მგონია არჩევანი ადვილია: რაც **ვიცი**—ის არსებობს; რაც არ ვიცი—ის **არა წამს** და იგი **არც არსებობს.**

„მაშ ვინ განაგებს, ვინ ბრძანებლობს სამყაროს?“ კითხულობს სულით და გონებით მონა-ადამიანი. არავინ. თვით განაგებს და ბრძანებლობს სამყარო, მისი კანონები მარადისობის და უსაზღვრობის კანონებია, მის შიგან მომქმედი ძალები და ის ევოლიუცია რომლითაც ხასიათდება განვითარება მისი ნაწილებისა მარადის არსებობდენ, არსებობენ და იარსებებენ. კაცობრიობის გენიამ თუნდაც იქამდის მიაღწიოს, რომ ავფრინდეთ მარსზე ან იუპიტერზე, მაინც ჩვენ სამყაროს გაჩენის ამოცანას ვერ გამოვიცნობთ, ჩვენ მხოლოდ უფრო მტკიცედ შევიგნებთ სამყაროს უსაზღვროებას და მარადისობას. მისაღწევი მხოლოდ ის არის რასაც ან დასაწყისი ან ბოლო აქვს. სამყაროს—უსაზღვროებას და მარადისობას არც დასაწყისი და არც ბოლო აქვს.

* * *

უკვდავი სული.

„ღმერთმა შთაბერა ადამიანს უკვდავი სული“... „სხეული იხრწნება, მაგრამ შთება უკვდავი სული, რომელიც იმ ქვეყნად მარადის ნეტარებას განიცდის“... ეს მეორე დიდი აბსურდი. „შთაბერა უკვდავი სული“-ო!.. ვსთქვათ ‘ეს ასე მოხდა და მის გაჩენის დროს, მაგრამ ერთი მითხარით: შემდეგში ვინ ჰბერავდა ახლად დაბადებულს ადამიანს ამ უკვდავ სულს?

ნუ თუ უნაწილებს მას დედა ან მამა? უკვდავის განაწილება ხომ შეუძლებელია, უკვდავი არ ნაწილდება, გარდა ამისა—როგორ თავსდება მომაკვდავ სხეულში უკვდავი სული? ესეც ხომ შეუძლებელია.

ვისაც სწამს ღმერთი, „ღმერთი შემოქმედი, გამჩენი ადამიანისა, მისი მოჭირნახულე და მფარველი, მან რასაკვირველია ამ ერთ აბსურდთან უსათუოდ უნდა იწამოს მეორეც: „უკვდავი სული“. მე ღმერთი არამ თუ არა მწარმს, არამედ მისი არსებობა ჩემის ცოდნით და შეგნებით ყოვლად შეუძლებელია, მაშასადამე ვერც მეორე აბსურდს, სულის უკვდაობას, მივიღებ. საკვირველი ის არის, რომ გარდა რელიგიის ქურუმებისა და მრავალი შეუგნებელი ხალხისა, რომელთაც პროფესიის თუ შეუგნებლობის გამო ღმერთი სწამთ და მასთან რასაკვირველია „უკვდავი სულიც“, მოიძებნებიან ფრიად განვითარებულნი და განათლებულნი ადამიანები, რომელნიც ყურიოზულად ლაპარაკობენ „სულის უკვდავებაზე“, იდეალისტები, სპირიტუალისტები და მრავალნი სხვანი. რითი აიხსნება ეს?

სიცოცხლის წყურვილის ძალით და სიკვდილის შიშით. დიახ! ადამიანს ვერ წარმოუდგენია: „როგორ, მე, აი ვცოცხლობ, ვაზროვნობ, ვგრძნობ და უცბად ვიქმნე?..“ დიახ, დიახ, სწორედ ასე იქნება, მხოლოდ ერთი შესწორებით: ის, რაც თქვენ გგონიათ რომ კვდება, ქრება, თქვენი სხეული—სწორედ ეს არის თქვენში უკვდავი, იგი მხოლოდ გარდაიცვლება, დანაწილდება თავის შემადგენელ ელემენტებად ახალი ფორმის შექმნისათვის და ის კი რაც თქვენ უკვდავი გგონიათ, თქვენი „მე“, თქვენი „უკვდავი სული“, სწორედ ეს გაქრება და არარად იქცევა, და ეს იმიტომ, რომ იგი თქვენს სიცოცხლეში მხოლოდ თქვენი „მოჩვენება“ იყო და ნამდვილად კი არ არსებობდა. დიახ, სხეული როგორც მატერიის, მსოფლიოს ნაწილი არა კვდება, არა ქრება, არამედ მხოლოდ ფორმას იცვლის, ევოლიუციას განიცდის, იმ ევოლიუციას, რომლითაც ხასიათდება ყოველი მოვლენა სამყაროში. ჩვენს ქართულ ენაში მართლადაც ზედმიწევნით და მასთან მშვენიერი გამოთქმაა „გარდაიცვალა“-ო.

ერთხელ მძიმე ოპერაცია გადავიტანე, ექიმებმა ხლოროფორმით დამაძინეს და აი სწორედ მაშინ გავიგე, რა არის სიკვდილი.

უცბად თითქოს სადღაც ჯურღმულში ჩავარდა და ყველაფერი გაქრა, არაფერს ვგრძნობდი, ერთი სიტყვით არარად ვიქეც, ვისაც გამოუცდია ამ გვარი რამ იგი ადვილად წარმოიდგენს სიკვდილს.

რა არის ეს „უკვდავი სული“, რომელიც ვითომ ადამიანში სუფევს, მატერიალურია თუ არამატერიალური? თუ მატერიალური, მაშინ ხომ მის არსებობას ყოველგვარი აზრი ეკარგება და იგი ვერას გზით ვერ იქნება უკვდავი.

ჩვენ გვეუბნებიან: „არა, უკვდავი სული არა მატერიალურია“-ო თუ უკვდავია სულით ჩვენი, მაშინ იგი მარადია, მაგრამ ყოვლად შეუძლებელია, რომ მარადიობა—სამყაროში, მის შიგან არსებობდეს რაიმე კიდევ მარადი... არა, „უკვდავი სული“ სიკვდილის შიშით ზარდაცემულ ადამიანის მოგონილია, ისევე, როგორც ღმერთი. სხვათაშორის უნდა გითხრათ, რომ არავითარი სურვილი არა მაქვს, სული ჩემი უკვდავი იყოს. რა უნდა აკეთოს ამ ჩემმა უკვდავმა სულმა ჩემი სულის სიკვდილის შემდეგ?.. თუ რელიგიას დაუგდებ ყურს იგი მოგვითხრობს რომ უკვდავი სული „მართალთა“ შორის განისვენებს სამოთხეში, სადაც განიცდის მარადის ნეტარებას.

რა მოსაწყენია—მარადის ერთი და იგივე მარადის ნეტარება? განა შეიძლება ნეტარება იქ სადაც წამება არ არსებობს?.. არა, დიდათ გმადლობთ, მე სამოთხის სტუმარი არა ვარ...

(შემდეგი იქნება).

ი. გ—ლი.

პარტიაში

ხუთშაბათს, ივნისის 28-ს, საღ. 8 შესდგა მე-2-რე რაიკომის წევრთა საზოგადო კრება. თავმჯდომარეობდა ამხ. ბ. ჭანიშვილი. დღის წესრიგში იყო: 1. საკითხი ტფილისის კონფერენციის შესახებ.
2. დელეგატების არჩევნები.
3. მიმდინარე საკითხები.

ტფილისის კონფერენციის შესახებ მოკლე მოხსენებას აკეთებს ამხ. გ. თავზარაშვილი და არკვევს იმ დღიური წესრიგის ხასიათს რომელიც დასმულია აღნიშნულ კონფერენციაზე.

პირველი საკითხის შესახებ კრება სცნობს, რომ არ არის აუცილებელი კონფერენციის საკითხების წინასწარი განხილვა და ამის შესახებ არც დელეგატებს ეძლევათ განსაზღვრული დირექტივები.

2. **დელეგატების** არჩევნების შესახებ კრება აღიარებს, რომ მე-2-რე რაიკომს აქვს უფლება, ბეტრის მიხედვით აირჩიოს 5 დელეგატი. ხმის უმრავლესობით არჩეულ იქნენ: ჭანიშვილი პარმენ, 2. მელაშვილი დავით, 3. თავზარაშვილი გიორგი, 4. ნოზაძე მელიტონ, 5 ჩილაკაძე. კანდიდატად ნ. უჯმაჯურიძე.

მდივანი.

ტფილისი. 27 ივლის 2 საათ. შესდგა ქალაქ. აღმასკომში მემარცხენე სოც.-ფედ. უჯრედის კრება, რომელსაც დაესწრო ამხანაგების უმრავლესობა. დღიურ წესრიგში იყო: 1. უჯრედის ბიუროს არჩევა, 2. ტფილისის კონფერენციაზე დელეგატის არჩევა, 3. პარტიული ძუშაობა და 4. მიმდინარე საკითხები. უჯრედის ძველი ბიუროს მოქმედების შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. რატიანმა; მან აღნიშნა ბიუროს მოქმედებიდან მთავარი მომენტები და დასასრულ მოითხოვა ბიუროს ხელახალი არჩევა, ვინაიდან ბიუროს ძველი შემადგენლობიდან გამოაკლდა რამდენიმე ამხანაგი, მათი აღმასკომიდან სხვა დაწესებულებაში გადასვლის გამო. უჯრედის ახალ ბიუროში არჩეულ იქნენ: დ. რატიანი, დ. ჟორჟოლაძე, მარო გოგოხია და აკ. ქაბუშაძე.

მომავალ ტფილისის კონფერენციის შესახებ მოხსენება გააკეთა კრების თავმჯდომარე—მირ. სეფერთელაძემ. მომხსენებელმა კრებას განუმარტა ტფილისის კონფერენციის დიდი მნიშვნელობა და სურვილი გამოსთქვა, რათა ამ კონფერენციის ღირსეული როლი ეთამაშოს ჩვენ პარტიულ ცხოვრებაში და ტფილისის ახალი კომიტეტი ყოფილიყოს ჯანმრთელი ორგანიზაციული სხეული, რომელიც შემოიკრებს ყველა ტფილისის და მისი მაზრის პარტორგანიზაციებს და უხელმძღვანელებთ მათ.

დელეგატად სათ. ხმით არჩეულ იქნა ამხ. დავით ჟორჟოლაძე. შემდეგ კრება ახალ ბიუროს ავალებს მეტი უნარის გამოჩენას პარტიულ მუშაობის გასაცხოველებლათ. გაირჩა სხვა საკითხებიც და კრება დამთავრდა 2 საათ. **აღმასკომელი.**

განაც **დ** და **ნ** ფარდი ხმეებია (გარდა=გარნა): აი ეს **ხნ**, რომელიც ხმა სრულადაც გამოთქმულა **ხენ**, თანასწორია **ქან** (ქანწული=ქალწული) და **წან** (დაწანება, წაწლობა) ძირებისა და მოგვაგონებს **კინ** სომხურს, გუნე ბერძნულს **ჟენა** რუსულს, აგრეთვე **ცოლ** ქართულს (ცუალ=ცალ=ცან), ყველას მდედრის აზრის მქონესა. ხოლო წარმოების დროს **ხნ** გამოთქმულა **მხრდალი** (მხნალი=მხდალი=მხრდალი) მაშასადამე საბა ორბელიანის განმარტება, რომლითაც **მხრდალი** დედალს, ფაშატს ნიშნავს, მართალია, როგორც ლინგვისტიურად, ისევე ხალხური გამოთქმითაც. ცხენის, ვირის, აქლემის დედლობის აღსანიშნავად მხრდალი აღარ გამომდგარა მას აქეთ, რაც შემოსულა უცხო სიტყვა **ფაშატი** და დაჰკუთნებია უძლურის, მოშიშის

ჯაბანის აზრი, როგორც დღეს გვესმის ყველას. დავით ჩუბინაშვილის ორთოგრაფი **ხდალი** არ არის მართალი, რათგანაც დღევანდელი ხალხური გამოთქმაც კი სემიტურ თავსართიანია (მხდალი), მხოლოდ ერიდება რ საბგერალ ხმას, რომელიც მწიგნობრულ ფორმას ახლავს (მხრდალი).

აკად. ნიკოლოზ მარის მიერ კვლევა-ძიება რომ არ ჰქონოდა სარგის კაკაბაძეს წინა ხიდად, ვერც აღსძრავდა ისეთ საინტერესო საკითს, როგორიც არის ქართული ეროვნული კოლექტივის წევრთა ეთნიკური მოძრაობა, ერთგვარი ფუვილი, რითა ბოლოს დასდგომოდა გაერთფერებას, გაქართულებას და რომელიც ჯერ კიდევ დაუდუღებელი პროგრესიულად სწარმოებს.

პეტრე მირიანიშვილი.

გვიშველეთ რამე!

(საფინანსო უწყების საყურადღებოდ)

იგრეც გაჭირებულნი ვართ სიძვირის გამო და ეს რაღა უბედურებაა, რომ მოვაჭრენი, მცირედაც რომ იყოს ბონი გაცვეთილი ან მოხეული და გახეული, არ იღებენ და ამ სახით დიდს და აუტანელს გარემოებაში გვაგდებენ მოქალაქეებს, მახსოვს თვითპყრობელობის დროს ხაზინა ახურდავებდა სრულიად დაფხრეწილ ასიგნაციებსაც კი, ოღონდ № ჰქონოდა ერთის მხრიდამ მაინცა და ახლა კი სულ იმას იძახიან, რომ ხაზინა არ იღებს და არც ჩვენ ავიღებთო. ყვითელ ას თუმნიანებს ხოლმე სულ ახალსაც კი არ იღებენ! ვსთხოვთ საფინანსო უწყებას დაგვიხსნას ხალხი გაჭირებიდან, მთელი ასი ათასი მანეთობით გროვდება ჩვენს ხელში და გვიყოია იგი უსარგებლოდ, აგვიხსენით, რა ვუყოთ ამ ფულს ან რა მიზეზია, რომ ხაზინა უკან არ იღებს.

ივ. როსტომაშვილი.

პროვინციაში

დ. ჩოხატაური. 1913 წელში დაწყებული საავადმყოფოს შენობის აგებას უკვე შეუდგენ. ასეთი გრანდიოზული შენობის დამთავრებას, დღევანდელ პირობებში რამდენიმე ათეული მილიარდები დასჭირდება, რომელი თანხაც ზოგი იკრიბება ადგილობრივ მცოვრებთა შორის, ნაწილს მთავრობა ეხმარება და ნაწილიც გროვდება შემოწირულების სახით.

ერთ ასეთ შემოსავლის წყაროთ საამშენებლო კომიტეტმა მიიჩნია დ. ჩოხატაურში საღამოს გამართვა. აღნიშნულ მიზნით უკვე არჩეულია სპეციალური კომისია, რომელმაც გადასწყვიტა გამართოს საღამო-სეირნობით ადგილობრივ ტეხნიკუმის ეზოში ამა ივნისის თვის 24 რიცხვს დღით კვირას. ყოველივე ზომები არის მიღებული, რომ საღამო იქნეს გრანდიოზული და მეტად შინაარსიანი, რათა გაამართლოს მაზე დამყარებული იმედები. ამ მხრით საღამოს გამმართველი კომისია არ დაზოგავს თავის ძალ-ღონეს და ის ფიქრობს, რომ ასეთი სიმპატიური მიზნით გამართული საღამო ჰპოებს შესაფერ გამოძახილს მთელი რაიონის მცხოვრებთა შორის და ყველა ოდნავ გაგებული და გულშემატკივარი მოქალაქე შეიტანს თავის წვლილს საავადმყოფოს ფონდის გასაძლიერებლად.

მოქალაქენო, დაეხმარეთ ამ კომისიას ვის რითაც შეგიძლია!

— 9 ივნისიდან ყველა სკოლებში უკვე შეწყდა მეცადინობა.

— თანახმათ მაზრის განათლების განყოფილების განკარგულებისა, აღმოსავლეთ გურიაში კერძო პირების გამოცდების უფლება მიეცა მხოლოდ ჩოხატაურის და ბუკის-ციხის 8 წლიან შრომის სკოლებს.

— მაისის ბოლო რიცხვებში ადგილობრივ ტეხნიკუმში ამავე სასწავლებლის მოწაფეების თაოსნობით გაიმართა საღამო ღარიბ სტუდენტთა სასარგებლოთ. საღამო კარგათ ჩატარდა და საზოგადოებაც დიდი დაესწრო. შემოსავალი იყო დაახლოებით 120 მილიონამდე.

— აბრეშუმის ჭიას მეტად კარგი პირი უჩანს და მოსავალიც პარკის საშუალოზე მეტი ექნება.

— ჩოხატაურის კოოპ. კავშირის გამგეობამ ადგილობრივი სახალხო სახლის სასარგებლოდ გადასდო 50 მან. ოქროთი. დიდი დახმარება ახსოვს სახ. სახლს კავშირის გამგეობისაგან. მაგრამ ის კვლავ არ აკლებს მას მზრუნველობას და ზნეობრივ და მატერიალურ დახმარებას; დარწმუნებული ვართ მომავალშიაც ასე გულმხურვალედ მოეკიდება მას, რისთვისაც ერთხელ კიდევ, არ შემიძლია უღრმესი მადლობა არ გამოუცხადო კავშირის გამგეობას ასეთი უხვი დახმარებისთვის.

— ამ დღეებში მოხდა არჩევნები ჩოხატაურის დრამატ. წრის გამგეობისა. გამგეობაში აირჩიეს: ილ. ძნელაძე, ე. გურგენიძე, ი. ნინიძე, გ. სიხარულიძე და ლ. ღამბაშიძე.

— ახალმა გამგეობამ უკვე გახსნა საზაფხულო სეზონი. სეზონი გაიხსნა ცნობილი პიესით „ქრისტინე“. წარმოდგენის წინ მეტად შინაარსიანი სიტყვით მიმართა საზოგადოებას ე. გურგენიძემ. მან აღნუსხა თეატრის დანიშნულება, მისი როლი კაცობრიობის კულტურის ისტორიაში და მოუწოდა საზოგადოებას, რათა მათაც არ მოაკლონ თეატრს ზნეობრივი და მატერიალური დახმარება. ამის შემდეგ სცენის მოყვარეთა მიერ დადგმული იქმნა პიესა „ქრისტინე“, რომელიც საერთოთ გვარიანათ ჩატარდა. მაგრამ არ შემიძლია აქვე არ აღვნიშნო ერთი გარემოება: საქმე ის არის, რომ თეატრში დიდ უწესრიგობას აქვს ადგილი, რასაც ეხლავე უნდა მიექცეს სათანადო ყურადღება. თორემ რას გავს, სცენაზე და კულისებში ისეთი ხმაურობაა, რომ იფიქრებ მუშტი-კრივი გაუმართავთო. არც დარბაზში არის საქმე უკეთესათ და მასაც დიდი ყურადღების მიქცევა ესაჭიროება. პატარა ბავშები სრულიათ არ უნდა იქმნენ დაშვებული წარმოდგენებზე, რადგან ისინი უწესობის მეტს დარბაზში არას ჩადიან.

აგრეთვე ერთხელ და სამუდამოთ აღკვეთილი უნდა იქმნეს უადგილო რეპლიკები, რაც ეჭვი არ არის, მეტათ ცუდათ მოქმედობს მსმენელებზე; აკრძალული უნდა იქმნეს დარბაზში ხილის შემოტანა და თამბაქოს წევა. თვით სცენის მოყვარეთ კი მმართებთ მეტი მუშაობა, მეტი მომზადება, სერიოზულობა და მაშინ, ეჭვი არ არის, საზოგადოებაც შესაფერათ დააფასებს თეატრს და იქ მომუშავე ძალებს. აი ამ იმედით ვხვდებით ჩოხატაურში საზაფხულო სეზონს.

— ჩოხატაურის კოოპ. კავშირმა უკვე მიიღო 1922 წლის მეაბრეშუმეთათვის დასარიგებელი დივიდენდის ფართალი თითეულ ფუთ ნედლ პარკზე მეაბრეშუმე მიიღებს 4 მან. 95 კაპ, საქონელის (ოქროთი), ფართლის დარიგება უკვე სწარმოებს.

ამხაითელი.

ხელოვნება

წარმოდგენები ბახმაროში. ამ დღეებში გაიხსნება საზაფხულო წარმოდგენების სეზონი ბახმაროში, სადაც მოაგარაკეების მიერ დიდი სურვილია ქართულ წარმოდგენებისა.

ფაშალიშვილის საღამო. დღეს ცენტარმკლუბში გაიმართება საყურადღებო საღამო პოეტ ფაშალიშვილისა.

კონცერტი. ხუთშაბათს 28 ივნისს ბაღი „სტელაში“ გაიმართა კალანდაძის გუნდის კონცერტი.

ბალეტი ჰიათურაში. ჰიათურაში მოელიან პრიმა-ბალერინას ბაუერზაქს, რომელიც გამართავს რამოდენიმე საგასტროლო წარმოდგენას.

რუსული წარმოდგენები ქუთაისში. ქუთაისში შედგება რამოდენიმე რუსული წარმოდგენა ბათომის მსახიობთა ძალების მონაწილეობით.

გ. დავითაშვილის გასტროლი. ქ. ბათომში ამ ჟამად საგასტროლოდ არის გამგზავრებული ქართულ დრამის მსახიობი გიორგი დავითაშვილი. წავა პიესა შექსპირისა „ჰამლეტ“, თვით ჰამლეტის როლში გამოვა გიორგი დავითაშვილი. დანარჩენი როლები განაწილებულია ადგილობრივ ძალების შორის.

მოსკოვის სამხატვრო დასი. მოსკოვის სამხატვრო დასის სტუდიამ დაამთავრა წარმოდგენები ტფილისში და გაემგზავრა ბათომში რამოდენიმე წარმოდგენის გასამართავად.

სომხური მუსიკალური კომედია. როსტოვიდან ჩამოსულმა სომხურმა მუსიკალურმა კომედიამ დაამთავრა საგასტროლო წარმოდგენები ტფილისში და მიემგზავრება ერევანს რამოდენიმე წარმოდგენის გასამართავად.

ქეთო და კოტე. კომიკური ოპერა ვ. დოლიძისა „ქეთო და კოტე“ ლიბრეტო გადაითარგმნა რუსულ ენაზე ისკანდერის მიერ.

საჭირო განმარტება

მოხდა სამწუხარო მოვლენა!

სახალხო სახლის ქართული დრამატიული დასიდან ბესო მაისურაძის იუბილეიზე ვერ დაესწრო წარმომადგენელი. ეს მოვლენა რასაკვირველია აღინიშნა როგორც იუბილეიზე ისე პრესაშიაც. საყვედური უთუოდ მისაღებია, მაგრამ არის ერთი გარემოება, რომელიც საჭიროა იცოდეს, როგორც საზოგადოებამ, ისე პატივცემულმა იუბილიარმაც. სახალხო სახლის ქართული დრამატიული დასი, როგორც ციტადელი სახალხო თეატრის მუშაკთა, არ შეიძლება განზრახ ჩამდენი ყოფილიყო იმისი, რომ წარმომადგენელი არ გაეგზავნა, მაგრამ ამ შემთხვევაში თვით დასის გამგეობა ვერ გამორკვეულა, რაშია საქმე. არავითარი მოწვევის ბარათი გამგეობას არ მიუღია. ასეთის გამოგზავნა კი დამოკიდებული იყო საიუბილეო კომიტეტზე და საკვირველია, რად გამორჩათ სახალხო სახლის დასი. იქნება რაიმე გაუგებრობას ქონდა ადგილი. შეიძლება, მაგრამ ასეთმა უბრალო ფორმალურმა უყურადღებობამ მდგომარეობას სხვა გვარი ხასიათი მისცა და თავისებური გაგებაც შექმნა.

აქ ისიც უნდა დავძინოთ, რომ სწორედ იმ ღამეს, როცა იუბილე იყო, ჩვენი დასი გამგეობის რამოდენიმე წევრებით ორი დღით ადრე ჩათახის კლუბის გახსნაზე იყო წარმოდგენის გასამართავათ და ამანაც ერთგვარი ხელის შემშლელი როლი ითამაშა და ვინც დარჩენილი იყო აქ, ისინი ერთგვარი მასპინძლები იყვნენ იუბილეს ღამეს და ზოგიც პატივისცემით დაესწრენ. და ასე—თუ ვისმე ფიქრობს, რომ ჩვენი წარმომადგენელის დაუსწრებლობა რამე ტენდენციას [illegible] გამარტების შემდეგ დარწმუნებულიან, [illegible] ადგილი არ ქონია. და თუ [illegible] გამოიყენებს, ასეთებს გამგეობა ანგარიშს არ გაუწევს. ბესო მაისურაძეს კი, დაგვიანებით, მაგრამ გულწრფელი გრძნობით სახალხო სახლის მთელი დასი სალამს უძღვნის და სიამით ეგებება მის ღვაწლის დაფასებას.

სახალხო სახლთან არსებული ქართული დრამატიული დასის გამგეობა.

30/VI—23 წ.

მოქალაქე შ. იმნაიშვილს.

ჩვენს შორის წარმოებულ პოლემიკის გამო გაზეთის ფურცლებზე და საპასუხო წერილისა, რომელიც მოთავსებული იყო გაზ. „ტრიბუნის“ №500-ში, ყოველივე სიმართლის აღსადგენათ და საქმის გამოსარკვევათ მიწვევთ სამედიატორო სასამართლოში, რომლის შედეგი უნდა იქმნეს ან ერთი ან მეორე მხარის მართებული დასჯა. ჩემის მხრით სასამართლოს წევრათ ვასახელებ ნაფიც ვექილს მ[illegible] გორდეზიანს.

ამასთან ერთად დროის განსაზღვრისათვის ვსდებ ერთი კვირის ვადას დღიდან წერილის გამოქვეყნებისა.

ივ: სპ. კანდელაკი.

ვეკავრობის მოქმედებანი — და ბანაკრბულებანი —

დადგენილება № 102

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოსი.

გლეხთა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტების დაარსების შესახებ.

გლეხთა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტებისა და ხელოსანთა, შინა-მრეწველთა და სხვა წვრილ მწარმოებელთა (რომელნიც სხვისი შრომის ექსპლოატაციას არ ეწევიან) საურთიერთო დახმარების საზოგადოებათა მოწყობის შესახებ სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის მიერ მე-9 №-ით გამოცემული დადგენილების აღსასრულებლად, აგრეთვე თანახმად იგივე პრეზიდიუმის 1923 წ. თებერვლის 27 დადგენილებისა, რომლითაც ამ საქმის განხორციელება გადაეცა საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის აღდგენილ სოციალური უზრუნველყოფის სახალხო კომისარიატს საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენს:

1. წინადადება მიეცეს ყველა სამაზრო, საარაიონო და სათემო აღმასრულებელ კომიტეტს გაუწიონ ყომელგვარი დახმარება საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სოციალური დახმარების სახალხო კომისარიატს მის მუშაობაში-ზემოაღნიშნულ საურთიერთო დახმარების ორგანიზაციების შექმნისათვის და ამასთანავე თვით მიიღონ ამ საქმეში უაღრესი აქტიური მონაწილეობა.

2. წინადადება მიეცეს მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს-მიუჩინოს ხოლმე გლეხთა საზოგადოებრივი საურთიერთო დახმარების კომიტეტებს მიწის ნაკვეთები და აღმოუჩინოს მათ ყოველმხრივი სასოფლო-სამეურნეო დახმარება (თესლეულით და სხვ.) მათი ნატურალური ფონდის გასაღლიერებლად.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხ[illegible] კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე [illegible] **გეგეჭკორი.**

სოციალური უზრუნველყ. სახალხო კომისარ[illegible] **ხომერიკი.**

სახალხო კომისართა საბჭოს მდივანი **ალ. ს[illegible] ლარიძე.**

1923 წ. იანისის 26.

ტფილისი-სასახლე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

ჟურნალისტი

სრულიად რუსეთის განათლების მუშაკთა სამმართველოსთან არსებულ სრულიად რუსეთის ბეჭვდითი საქმის ცენტრალურ ბიუროს სექციის ორგანო.

ჟურნალი ემსახურება რუსეთისა და უცხოეთის განათლების საკითხებს, რუსეთისა და უცხოეთის ბეჭვდითი საქმისა და ლიტერატურის მუშაკთა ცხოვრებას.

გამოვიდა №№ 1, 2, 3, 4 და მე-5. ამ დღეებში გამოვა მეექვსე ნომერი.

შეკვეთა უნდა გაიგზავნოს პირდაპირ რედაქციაში შემდეგი მისამართით: მოსკოვი, ნიკიტის ბულვარი, სახლი № 8 რედაქცია „ჟურნალისტ“-ი; თითო ნომერი (გადაგზავნით) ღირს 1 მან. 50 კ. ჩერვონცებით, ფულის მიღების დღის კურსით.

ვინც 10 ცალზე მეტს გამოიწერს 10 პროც. დაეთმობა. № 380 2—1

აბიერ-კავკასიის რკინის გზებზე მიმოსვლის ნუსხ[illegible]

ტფილისიდან გადის

მატ.	№ 1	სწრაფი მოსკოვში შაბათობით
მატ.	№ 1	სწრაფი პეტროგრ. პარასკეობ.
მატ.	№ 1	„ „ სამშაბათ.
		1600
მატ.	№ 2	„ ბათუმში სამშაბათ. 16.40
მატ.	№ 3	როსტოვში ყოველდღე 23.35
მატ.	№ 3	კახეთში „ 7.15
მატ.	№ 4	ბათუმში „ 8.05
მატ.	№ 8	ბათუმში „ 20.40
მატ.	№ 20	ბორჯომში „ 15.20
მატ.	№ 21	ბაქოში „ 11.25
მატ.	№ 22	ბათუმში „ 0.20
მატ.	№ 3	ერივანში კენტი რიცხვში 18.00
მატ.	№ 35	კახეთში „ „ 10.35
მატ.	№ 31	ჯულფაში წყილ რიცხვში 23.00

ტფილისში მოდის

მატ.	№ 1	ბათუმიდან შაბათობით
მატ.	№ 2	მოსკოვიდან სამშაბათ.
		14.40
მატ.	№ 2	პეტროგრადიდან ოთხშაბათ.
მატ.	№ 2	პეტროგრადიდან პარასკეობ.
		15.30
მატ.	№ 3	ბათუმიდან ყოველდღე 22.[illegible]
მატ.	№ 4	როსტოვიდან „ 6.[illegible]
მატ.	№ 4	კახეთიდან „ 21.[illegible]
მატ.	№ 7	ბათუმიდან „ 8.[illegible]
მატ.	№ 19	ბორჯომიდან „ 8.00
მატ.	№ 21	ბათუმიდან „ 4.20
მატ.	№ 22	ბაქოდან „ 14.50
მატ.	№ 4	ერევნიდან წყვილ რიცხვში 10.20
მატ.	№ 3	კახეთიდან „ „ 18.45
მატ.	№ 34	ჯულფიდან კენტ რიცხვში 18.15

საბაგარაკო

მატ.	№ 18	ბორჯომში კვირაობით 7.10
მატ.	№ 16	ხაშურში შაბათობით და უქმის წინადღით 1.55
მატ.	№ 17	ბორჯომიდან კვირაობით 11.20
მატ.	№ 15	ხაშურიდან კვირაობით და უქმის წინადღით. . . 5.10

ტირაჟი 1900 ნება დართულია ლიტერატურისა და გამომცემლობის მთავარმართველობის მიერ. № 407 სტამბა გაზეთ „ზარია ვოსტოკა“-სი, კრუზენშტეინის ქუჩ. № 4